

**MINISTERE DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE**

**MINISTERIE VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DES FACADES, DES TOITURES AINSI QUE DE CERTAINES PARTIES INTERIEURES DE L'IMMEUBLE SIS RUE AFRICAINE, 92 A SAINT-GILLES.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE GEVELS, DE BEDAKINGEN EVENALS BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET PAND GELEGEN IN DE AFRIKAANSESTRAAT 92 TE SINT-GILLIS.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment l'article 18;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikel 18;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Op voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

A R R E T E :

B E S L U I T :

Article 1er - Est entamée la procédure de classement comme monument, des façades, des toitures et des parties intérieures suivantes : le hall d'entrée du rez-de-chaussée en ce compris les portes intérieures et les deux consoles au départ de la cage d'escalier; au 1er étage : les portes donnant accès à la cage d'escalier, le salon d'apparat ainsi que les deux cheminées de la pièce arrière de l'immeuble sis rue Africaine, 92 à Saint-Gilles, connu au cadastre de Saint-Gilles, 1ère division, section B, 2ème feuille, parcelle n° 356 H2, en raison de son intérêt artistique, esthétique et historique, précisé dans l'annexe I du présent arrêté,

Artikel 1 - Wordt de procedure ingesteld tot bescherming als monument van de gevels, de bedaking en de volgende delen van het interieur : de inkomhal op de gelijkvloerse verdieping, met inbegrip van de binnendeuren en de twee consoles aan de aanzet van het trappenhuis; op de eerste verdieping: de deuren die uitgeven op het trappenhuis, het salon evenals de twee schoorstenen even de achterkamer van het gebouw gelegen in de Afrikaansestraat 92 te Sint-Gillis, bekend ten kadaster te Molenbeek, 1ste afdeling, sectie B, 2de blad, perceel nr 356 H2, wegens van zijn artistieke, esthetische en historische waarde, zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit,

Art. 2 - La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3 - Le ministre qui a monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 03. 10. 1996

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument betreft het geheel van de percelen en de wegen, evenals gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek, afgebakend op het plan gevoegd in bijlage II bij dit besluit.

Art. 3 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 03. 10. 1996.

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DES FACADES, DE LA TOITURE AINSI QUE DE CERTAINES PARTIES INTERIEURES DE L'IMMEUBLE SIS RUE AFRICAINE 92 A SAINT-GILLES.

Réf. cadastrale : 1ère division, section B, 2ème feuille, parcelle n° 356 H2.

DESCRIPTION SOMMAIRE :

Construit en 1904 par l'architecte Benjamin DE LESTRE DE FABRIBECKERS (signature en bas à droite), ce bâtiment de quatre niveaux présente une façade à rue se distinguant par son style Art Nouveau géométrique.

Le bâtiment sera agrandi en 1916 par le même architecte.

Sur un soubassement en pierre bleue, ajouré d'une ouverture de cave rectangulaire, la façade de briques blanches est ponctuée d'éléments en pierre.

Les deux ouvertures du rez-de-chaussée sont couronnées par un épais linteau métallique avec intrados en arc surbaissé.

Des pilastres en saillie cantonnent les étages et se terminent par un amortissement décoratif en pierre bleue.

Trois fenêtres avec appuis "en bec", châssis à petits-bois et caisse de volet éclairent le bow-window du 1er étage surmonté par un garde-corps métallique reliés par des piles en pierre.

La porte-fenêtre en arc outrepassé du 2ème étage se divise en trois parties par des meneaux.

Le châssis et le cordon-larmier reprennent la forme de baie.

Le dernier étage est éclairé d'ouvertures en triplet, rectangulaires et surmontées d'arc de décharge surbaissé à clé en pierre. Une corniche cintrée en pierre bleue couronne l'ensemble.

La façade arrière est animée d'un bow-window cintré.

Le bâtiment est couvert par une toiture de tuiles.

A l'intérieur, le sol du hall d'entrée est recouvert de mosaïques à motifs de queue de cerise.

Deux portes permettant l'accès aux autres pièces sont ornées par des boiseries typiques de l'oeuvre de DE LESTRE. Les parois sont décorées d'une frise aux motifs floraux.

Des éléments symbolisant le marronnier illustrent les consoles mauresques de la cage d'escalier.

Se distinguant par sa somptueuse décoration néo-renaissance flamande, le salon d'apparat du 1er étage présente un important décor de lambris d'appui surmontés d'incrustat imitant le cuir de Cordoue.

L'encadrement de la porte, les lambris muraux et les boiseries séparant le salon en deux parties sont ornés de rinceaux, cartouches avec oves, gueules de lions, chutes florales. Le faux cuir de Cordoue reprend des motifs de vignes.

Une très belle cheminée en marbre rouge royal de Tapoumont orne cette pièce. Les piédroits sont décorés de gueules de lions.

La pièce arrière du 1er étage présente deux cheminées de style Empire néo-égyptisant en marbre noir veiné de vert. Des éléments de bronze doré décorent les deux cheminées : caryatides engainées, cygne impérial, chapiteaux à palmettes, couronnes...

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt artistique, esthétique et historique :

Cette maison est particulièrement représentative d'une partie de l'oeuvre architecturale de Benjamin DE LESTRE. Cet architecte abandonne l'Art Nouveau en 1908 pour se tourner vers une architecture inspiré par le classicisme. Ainsi, sa production Art Nouveau se résume à un nombre restreint d'édifice (+/- 10 édifices).

S'il n'a pas l'ampleur des deux grands maîtres de l'Art Nouveau : HORTA et HANKAR, son style est clairement identifiable.

La composition axiale, avec le bow-window surmonté d'une baie en arc outrepassé se retrouve dans d'autres oeuvres de l'architecte (par ex. bd Général Jacques, n° 1). Mais comme le note F. BORSI dans son ouvrage Bruxelles, capitale de l'Art Nouveau, "l'élément décoratif, qui porte véritablement la marque de DE LESTRE, est le cercle coupé par des lignes horizontales ou par des pendentifs stylisés". Ce motif, dérivé d'HANKAR, mais rappelant également la Sécession viennoise, est omniprésent sur cette façade. On le retrouve, aussi bien sur la pierre que dans les ferronneries.

Comme beaucoup d'autres maisons de cette époque, l'influence de l'Art Nouveau ne se retrouve que sur la façade ainsi que dans quelques éléments du décor intérieur (portes, lampadaires, hall d'entrée...)

Les autres pièces se distinguent chacune par un style spécifique notamment le salon d'apparat en néo-renaissance flamande.

Le style de DE LESTRE influencera l'architecte Ed. LODEWYCK.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 03.10.1996.,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites.

Charles PICQUE.

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING
ALS MONUMENT VAN DE GEVELS, DE BEDAKINGEN EVENALS BEPAALDE
DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET PAND GELEGEN IN DE
AFRIKAANSESTRAAT 92 TE SINT-GILLIS.

Kadastrale gegevens : 1ste afdeling, sectie B, 2de blad, perceel nr. 356 H2.

BEKNOPTE BESCHRIJVING :

Dit gebouw met vier bouwlagen, opgetrokken in 1904 door architect Benjamin DE LESTRE DE FABRIBECKERS (getekend onderaan rechts), heeft een straatgevel in geometriserende art-nouveaustijl.

In 1916 werd het pand vergroot naar een ontwerp van dezelfde architect.

De gevel is in witte baksteen, afgewisseld met elementen in natuursteen, op een plint in blauwe hardsteen met rechthoekige kelderopening.

De twee verdiepte muuropeningen van de begane grond worden bekroond door een zware metalen latei met steekbogig binnenwelfvlak.

De verdiepingen zijn ingeschreven tussen twee doorlopende pilasters die eindigen op een hoger oplopend decoratief element in blauwe hardsteen.

De bow-window op de eerste verdieping wordt verlicht door drie vensters met lekdrempels voorzien van waterspuwers, roedenverdeling boven de tussendorpel en rolluikkasten. Een balkon met ijzeren leuning tussen stenen postamenten bekroont het geheel.

Het hoefijzerboogvormige deurvenster op de tweede verdieping wordt in drie verdeeld door middel van tussenstijlen.

Het kozijn en de decoratieve waterlijst volgen de vorm van de muuropening.

De laatste bouwlaag wordt verlicht door een rechthoekig drielicht, waarboven zich drie gekoppelde steekbogige ontlastingsbogen met sleutel bevinden.

De gevel heeft een boogvormige afsluiting met arduinen kroonlijst.

De achtergevel is voorzien van een rondbogige bow-window.

Het geheel is bedekt met een pannen bedaking.

Binnen heeft de hal een mozaïeken vloer waarop kersensteeltjes staan afgebeeld. Twee ingangen leiden naar de overige ruimtes die geomamenteerd zijn met houtwerk dat typisch is voor het oeuvre van DE LESTRE. De wanden eindigen op een fries met florale motieven.

In het trappenhuis bevinden zich twee Moorse consoles waarop bladeren, vruchten en bloemen van de kastanjeboom staan afgebeeld.

Het salon op de eerste verdieping is rijkelijk versierd in neo-Vlaamse-renaissancestijl, zoals blijkt uit de aanzienlijke hoeveelheid houten lambriseringen waarboven zich incrustatiewerk bevindt dat leer uit Cordoba imiteert.

De deuromlijsting, de muurlambriseringen en het houtwerk dat het salon in twee verdeelt zijn versierd met rankwerk, cartouches met eierlijsten, leeuwenkoppen en neerhangende guirlandes. Het imitatieleer van Cordoba is van wijnrankmotieven voorzien.

Verder bezit deze ruimte een zeer fraaie schouw in rood marmer van Tapoumont waarvan de wangen versierd zijn met leeuwenkoppen.

De ruimte achteraan op de eerste verdieping heeft twee zwart met groen gemarmerde schouwen in neo-egyptiserende Empire-stijl, voorzien van brons vergulde elementen zoals kariatiden, keizerlijke zwanen, kapitelen met palmetten en kransen.

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

Artistieke, esthetische en historische waarde :

Dit huis is bijzonder representatief voor een deel van het architecturaal oeuvre van Benjamin DE LESTRE. Genoemde architect zou in 1908 afstappen van de art nouveau om zich toe te spitsen op een classicistisch geïnspireerde bouwstijl. Zijn verwezenlijkingen in de art-nouveaustijl beperken zich dan ook tot een tiental gebouwen.

Ook al bereikt hij niet het niveau van de twee grootmeesters van de art nouveau, Victor HORTA en Paul HANKAR, toch heeft hij een zeer herkenbare stijl.

De symmetrische gevelcompositie, met de bow-window bekroond door een hoefijzerboogvormige muuropening komt ook in andere werken van de architect voor (cf. Generaal Jacqueslaan, nr. 1). Maar, zoals F. BORSI reeds opmerkte in zijn werk *Bruxelles, capitale de l'Art Nouveau*, «het decoratieve element dat werkelijk de stempel draagt van DE LESTRE, is wel de cirkelvorm doorsneden door horizontale lijnen of gestileerde pendentieven ». Dit motief, dat HANKAR voor het eerst zou gebruiken, maar ook aan de Weense Sezession schatplichtig is, is alom tegenwoordig op de gevel, zowel in de stenen ornamentatie als in het ijzerwerk.

Zoals zovele huizen van die tijd, is de invloed van de art nouveau niet zichtbaar op de gevel maar ook in enkele elementen van de interieurdecoratie (deuren, lampen, hal op de begane grond,...).

De overige ruimtes zijn telkens volgens een specifieke stijl ingericht, zoals het salon in neo-Vlaamse-renaissancestijl.

De stijl van DE LESTRE zou overigens een grote invloed uitoefenen op architect Ed. LODEWYCK.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van **03.10.1996.**

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

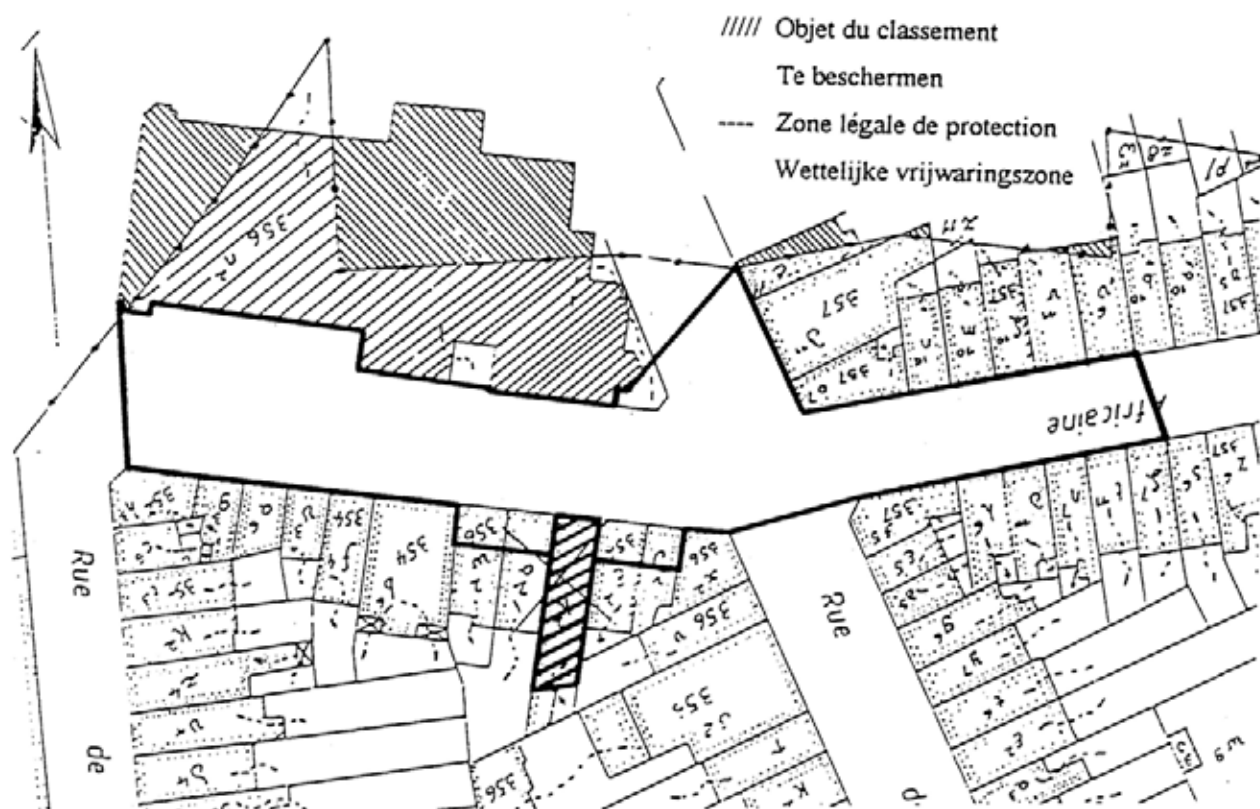

Charles PICQUE.

ANNEXE II A L'ARRETE DU BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
 GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
 BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA REGERING HOUDENDE INSTELLING
 PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME VAN DE PROCEDURE TOT
 MONUMENT DES FACADES, DES BESCHERMING ALS MONUMENT VAN
 TOITURES AINSI QUE DE CERTAINES DE GEVELS, DE BEDAKINGEN
 PARTIES INTERIEURES DE EVENALS BEPAALDE DELEN VAN HET
 L'IMMEUBLE SIS RUE AFRICAINE, 92 A INTERIEUR VAN HET PAND GELEGEN
 SAINT-GILLES. IN DE AFRIKAANSESTRAAT 92 TE
 SINT-GILLIS.

**DELIMITATION DE LA ZONE DE
 PROTECTION**

**AFBAKENING VAN DE
 VRIJWARINGSZONE**

Vu pour être annexé à l'arrêté du

03.10.1996

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van **03.10.1996**.

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.